

ANSIGTSSMERTER

TRIGEMINUS FORENINGEN

www.trigeminus.dk

Medlem af:

HOVEDPINESAGEN

www.hovedpinesagen.dk

HVAD ER TRIGEMINUSNEURALGI?

Trigeminusneuralgi (TN) er en sjælden lidelse, som giver stærke smertefulde jag i den ene side af ansigtet. Undertiden kan der også være en vedvarende smertekomponent.

Smerteanfaldene varer oftest blot i nogle sekunder med en efterklang på op til et par minutter, men kan gentage sig igen og igen med få minutters mellemrum.

Anfaldene kan komme i uger og måneder, hvorefter de kan fortage sig, for så at vende tilbage senere efter måneders pause. Over tid bliver lidelsen ofte gradvist værre og kan blive så voldsom, at den er invaliderende.

Smerterne tilskrives normalt, at der er et tryk på trigeminusnervens rod tæt ved hjernestammen. Derved kan der ske en "kortslutning" mellem de nerver, der opfatter berøring og dem der opfatter smerte. Smerterne kan fordele sig ud i en vilkårlig af de tre grene, som nerven fordeler sig til i respektive højre og venstre side af ansigtet.

Det resulterer i, at man føler smerte i nerveenderne, i f.eks. tænder, kind eller mundhule. Lidelsens svingende forløb kan gøre den vanskelig at diagnosticere, og kan derfor undertiden føre til fejlbehandling, f.eks. udtrækning af tænder hos tandlæger. Med tiden bliver smerterne mere konstante og kan for nogle i perioder blive så voldsomme, at de bliver invaliderende.

Smerterne udløses ofte når man taler - spiser - drikker - vasker ansigt - børster tænder og lignende, samt i blæst og kulde.

ÅRSAGER TIL TRIGEMINUSNEURALGI.

Trigeminusnerven forsyner ansigtshuden, tænderne samt næsens og mundens slimhinder med føletråde og sender bevægelsesnerver til tyggemuskulaturen.

Trigeminusneuralgi tilskrives, at en blodåre, normalt en pulsåre, trykker på trigeminusnerven, der hvor den udgår fra hjernen.

Lignende symptomer kan fås fra:

- Dissemineret sclerose.
- Svulster og karmisdannelser.

Endvidere kan man lide af atypiske ansigtssmerter:

Disse smerter er normalt mere konstante smerter. De beskrives som dumpe, stikkende, gnavende eller brændende, men ofte uden de karakteristiske hurtige smertejag, der ses ved trigeminusneuralgi. Der kan være udløsende faktorer i og omkring tænder/mundhule. Mange har desuden depressioner eller angstsymptomer.

Behandlingen for atypiske ansigtssmerter er medicinsk.

HVORDAN BEHANDLES TRIGEMINUS?

Trigeminusneuralgi forsøges først behandlet med medicin, der nedsætter aktiviteten i nerver (epilepsimedicin). Der gives en høj dosis, som nedtrappes indtil smerterne kommer igen, hvorefter dosis øges til smerterne igen dæmpes.

Ved utilfredsstillende effekt og/eller ved for mange bivirkninger af medicinen, er der mulighed for operation.

Der er to typer operationsindgreb:

Mikrovaskulær dekompression

En lidt større operation, hvor der fræses hul i hjerneskallen, hvorefter trykket på nerven kan lattes ved at separere blodkar og nerve med en lille teflon filt plade. Dette indgreb kaldes "mikrovaskulær dekompression".

Effekten er god hos 80-90 % i en lang årrække. 60-70 % har effekt efter 20 år. Indgrebet er en egentlig hjerneoperation med tilhørende risici, som man bør være oplyst om inden indgrebet. Indgrebet kan udføres på patienter i alle aldre forudsat patienten ikke er svækket.

Nervebeskadigelse ved "nålestiksprocedurer"

Der er forskellige muligheder for at påføre trigeminus nerven en "bedøvende skade" der hvor nerven træder ud af hjerneskallen. Denne kan ofte fjerne eller begrænse trigeminus smerterne i en periode, typisk i et par år eller mere, men kan samtidig give visse bivirkninger i form af en snurren i huden og en lettere følelseløshed. Især sidstnævnte forværres ved de gentagne indgreb, som ved disse procedurer kan være nødvendige med nogle års mellemrum.

De i Danmark anvendte "nålestiksprocedurer" omfatter:

Glycerol injektion, hvor glycerol indsprøjtes omkring nerven og beskadiger den kemisk.

Ballonkompression, hvor en mikro-ballon pustes op så den trykker på nerven og dermed beskadiger den.

Radiobølgenereret termokoagulation, hvor nerven beskadiges ved varme. Denne procedure åbner en vis mulighed for at placere skaden (varmepåvirkningen) ved den gren af nerven, som hænger sammen med smerternes placering.

ALTERNATIV BEHANDLING.

Erfaringer viser, at man ikke har stor glæde af alternative behandlinger, hverken ved trigeminus-neuralgi eller atypiske ansigtssmerter, selv om man en overgang kan fristes til at tro det på grund af lidelsens svingende karakter. Enkelte patienter med lettere angreb af TN rapporterer dog, at én eller et par enkelte akupunkturbehandlinger, kan afbryde en periode med TN angreb.

HVEM RAMMES AF TN?

Det skønnes, at der er ca. 5000 TN ramte patienter i Danmark. Der kommer ca. 200 nye tilfælde til om året. Trigeminusneuralgi optræder ca. dobbelt så hyppigt hos kvinder som hos mænd. Trigeminus kan ramme i alle aldre men rammer især de lidt ældre. Efter Trigeminus Foreningens statistik er omkring 80% af de ramte mellem 35 og 70 år, men foreningen har kendskab til patienter, der har fået konstateret trigeminus neuralgi allerede som børn.

LIDER JEG AF TRIGEMINUSNEURALGI?

Opsøg egen læge, som gerne skulle kunne bekræfte diagnosen ud fra symptomerne på foregående side.

Få om nødvendigt et røntgenbillede hos tandlægen for at udelukke andre årsager så som problemer med tænder og kæbeled. Modtag kun tandbehandling, hvis dette dokumenteres.

Evt. kan lægen anbefale et tjek hos ørelægen.

Ofte vil det være en fordel at blive henvist til et af de to centre, som kan udføre den nødvendige skanning af hjernen for at vurdere lidelsen, og som er specialister i den korrekte medicinering af

denne sygdom: Dansk Hovedpine Center på Glostrup Hospital eller Hovedpineklinikken på Aarhus Universitetshospital. Disse centre kan også henvise til operation.

Læs om alt dette på Trigeminus Foreningens hjemmeside: www.trigeminus.dk

TRIGEMINUS NERVEN

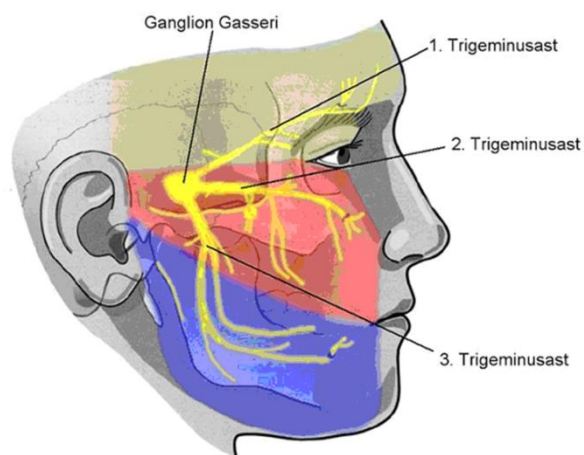
Trigeminus nerven er ansvarlig for følesans i ansigtet og i mundhulen. Desuden er trigeminus nerven ansvarlig for funktionen af en væsentlig del af tyggemusklerne.

Trigeminusneuralgi er en lidelse, der giver stærke smerter i ansigtet.

Når først lidelsen er bestemt, er trigeminusneuralgi en entydig diagnose, hvor det er muligt at tilbyde de fleste patienter effektiv medicinsk eller kirurgisk behandling.

Der er ca. 200 nye tilfælde af trigeminusneuralgi i Danmark om året.

Sygdommen optræder dobbelt så hyppigt hos kvinder som hos mænd.

TRIGEMINUS FORENINGENS FORMÅL

Vores hovedformål er at udbrede kendskabet til trigeminusneuralgi i befolkningen. Endvidere at opfordre læger/forskere til intensiv forskning i årsagen til sygdommen, samt behandlingen af denne. Hertil kommer at støtte de ramte og deres pårørende.

AKTIVITETER I FORENINGEN

Vi kontakter relevante behandlere herunder læger, tandlæger og ørelæger. Der arrangeres medlemsmøder i alle regionerne, og i forbindelse med vores generalforsamling arrangeres foredrag med specialister på området.

Vi søger økonomisk støtte ved fonde.

OPLYSNING OG MEDLEMSSKAB

Foreningen er for alle. Tilmelding kan ske via vores hjemmeside.

Kontaktpersoner for hver region findes ligeledes på hjemmesiden: www.trigeminus.dk

E-mail: tn@trigeminus.dk / Tel.: 6172 2111